การจัดการขยะอย่างยั่งยืนตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560*

Sustainable Waste Management under Act on the Maintenance of the Cleanliness and Orderliness of the Country, B.E. 2560

เดือนเด่น นาคสีหราช[1]

Dauenden Nakseeharach[1]

Corresponding author's E-mail: dauenden_n@hotmail.com[1]

(Received: October 30, 2019; Revised: March 14, 2020; Accepted: July 21, 2020)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยประสบปัญหาขยะและมีแนวโน้มที่ปริมาณขยะจะเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะยังไม่เป็นเอกภาพในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะอย่างแท้จริง อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาการจัดการมูลฝอยไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติพบว่าชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาดังจะเห็นได้จากไม่มีการลดปริมาณมูลฝอย การคัดแยกมูลฝอย ทำให้ปริมาณมูลฝอยที่ต้องกำจัดมีมากเกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับได้ ถือได้ว่าในปัจจุบัน การได้รับความร่วมมือจากประชาชนยังอยู่ในสัดส่วนน้อยมาก

จากการวิจัยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 พบว่า ได้มีการกำหนดรายละเอียดถึงการเก็บ การขน และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย แต่ยังมีความขัดแย้งในรายละเอียดกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนกับประชาชนและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการขยะ ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตั้งแต่การรวบรวมขนถ่ายมูลฝอย การคัดแยก การนำคุณค่าของมูลฝอยใช้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อลดขั้นตอนการกำจัดมูลฝอยซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับต่างๆ ควรบัญญัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้การรักษาความสะอาดของบ้านเมืองและการจัดการมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการขยะ อย่างยั่งยืน พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

Abstract

Thailand faces a waste problem. It is likely that the amount of waste will rapidly increase but the ability to manage that waste will not be able to keep up. An important factor in the failure of sustainable waste management is the lack of unity of legal measures concerning waste management, in particularly, there are lack of waste facilities leading to inefficient waste management, and lack of major public participation on this

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานงานวิจัยเรื่อง "การจัดการขยะอย่างยั่งยืนตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560" ได้รับการสนับสนุนการวิจัยงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2562 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[1] อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[1] Lecturer, Faculty of Law, Mahasarakham University

issue. For instance, there are neither waste reduction campaigns nor waste sorting. Consequently, the amount of waste exceeds the capacity for waste disposal. At present, the level of public participation is considered remarkably low.

Research on legal measures for Sustainable Waste Management under the “Act on the Maintenance of the Cleanliness and Orderliness of the Country”, B.E. 2560, found that while there are regulations about waste collection, waste transportation, and waste utilization, there are some conflicts of regulation with the “Public Health Act”, B.E. 2535. This may cause confusion with the people and with the waste management workers. Therefore, clear waste management rules are necessary with respect to waste collection, waste transportation, waste sorting, and waste utilization. Such regulations will help to create efficient and sustainable waste management.

Keywords: waste management, sustainable, the maintenance of the cleanliness and orderliness of the country act, B.E. 2560

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาการในโลกไร้พรมแดน กอปรกับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมีอัตราการแข่งขันสูง มุ่งต่อการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้ทันต่อการบริโภค ผู้ประกอบกิจการจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้มากที่สุดเพื่อแสวงหาส่วนต่างของราคาขายมาเป็นกำไรแก่กิจการของตนเอง โดยการแสวงหาดังกล่าวก็ละเลยที่จะคำนึงถึงการใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรงตามมา ปัญญาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญปัญหาหนึ่งในปัจจุบันคือ ปัญหาขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่สำคัญ ได้แก่ ชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารที่พักอาศัย ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ที่จำหน่ายอาหาร โรงแรม โรงเรียน โรงพยาบาล โรงฆ่าสัตว์ สถานประกอบการ สถานเริงรมย์นอกจากนี้ในบางพื้นที่ที่มีเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรม มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลก็เกิดจากแหล่งดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้พื้นที่ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมากก็มักประสบกับปัญหาการจัดการมูลฝอยอันเกิดจากนักท่องเที่ยว (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539) ปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 27.8 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.64 เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยในหลายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ, 2561)

จากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี 2561 จำนวน 27.8 ล้านตัน พบพลาสติกในขยะชุมชนประมาณ 2 ล้านตัน ทั้งนี้สามารถนำเข้าสู่ระบบรีไซเคิลประมาณ 500,000 ตัน (ส่วนใหญ่เป็นขวดพลาสติก) ส่วนที่เหลือจะกลายเป็นขยะพลาสติก 1.5 ล้านตัน (ประกอบด้วยถุงพลาสติกประมาณ 1.2 ล้านตัน ที่เหลือเป็นพลาสติกอื่นๆ เช่น แก้ว กล่อง ถาด ขวด ฝาจุก) ประกอบกับในปี 2561 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง

7.15 ล้านตัน โดยเฉพาะการกำจัดแบบเทกองหรือเผากลางแจ้งในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การกองทิ้งเอาไว้หรือลักลอบทิ้งในพื้นที่สาธารณประโยชน์ หรือลักลอบทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้มีขยะมูลฝอยจากบกปะปนและตกค้างอยู่ในทะเล รวมถึงการทิ้งขยะในทะเลโดยตรง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติกจึงส่งผลกระทบกับสัตว์ทะเลดังที่เกิดเหตุการณ์เป็นข่าวกรณีวาฬนำร่องครีบสั้นเกยตื้น บริเวณคลองนาทับ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2561และตรวจพบสาเหตุการตายของวาฬ เกิดจากการกินขยะพลาสติกเข้าไป ทำให้เกิดการอุดตันบริเวณกระเพาะอาหาร จากการจัดกิจกรรมจัดเก็บขยะที่ตกค้างบริเวณชายหาด ปะการัง และป่าชายเลนในพื้นที่ 24 จังหวัด 48 พื้นที่ สามารถเก็บรวบรวมขยะตกค้างได้ทั้งสิ้น 569,657 ชิ้น น้ำหนักรวม 33 ตัน โดย 10 อันดับขยะตกค้างที่พบมากที่สุด ได้แก่ ถุงพลาสติกอื่นๆ (ร้อยละ 18.90) ขวดเครื่องดื่มพลาสติก (ร้อยละ 8.60) ถุงก๊อปแก๊ป (ร้อยละ 8.40) ถ้วย/จานโฟม (ร้อยละ 6.90) ขวดเครื่องดื่มแก้ว (ร้อยละ 6.60) ห่อ/ถุงอาหาร (ท๊อฟฟี่ มันฝรั่งอบกรอบ อื่นๆ) (ร้อยละ 6.10) หลอด/ที่คนเครื่องดื่ม (ร้อยละ 4.60) เศษโฟม (ร้อยละ 4.40) กล่องอาหาร(โฟม) (ร้อยละ 3.80) และแก้วพลาสติก (ร้อยละ 3.60) ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.10 เป็นขยะอื่นๆ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ, 2561) มาตรการทางกฎหมายจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2561 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายปัจจุบันที่อาจมีความขัดแย้งในรายละเอียดกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 รวมทั้งเอกสารต่างๆ บทความที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ควบคุม จัดการ และแก้ไขปัญหามูลฝอย และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงมาตรการที่เหมาะสมที่จะปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสวนสาธารณะ การดูแลรักษาสนามหญ้าและต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณะ การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยรวมถึงบทกำหนดโทษกรณีมีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาลกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา สำหรับในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจะใช้กฎหมายฉบับนี้บังคับได้ต่อเมื่อกระทรวงมหาดไทยประกาศ

2. การจัดการขยะโดยรวมตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “มูลฝอย” ไว้โดยตรงตามความมาตรา 4 ดังนี้ “มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ทั้งนี้ การจัดการมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 ได้กำหนดมาตรการในการจัดการมูลฝอยในลักษณะทั่วไป ซึ่งเน้นการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นสำคัญ การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ไว้ด้วย โดยโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจะมีเฉพาะโทษปรับ ซึ่งค่าปรับจะแตกต่างตามที่กฎหมายบัญญัติดังนี้

2.1 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 52 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.1.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 9 ได้แก่ อาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใดๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น

2.1.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 14 ได้แก่ ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป

2.1.3 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 36 ได้แก่ ปีนป่าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ในที่สาธารณะ

2.1.4 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 37 ได้แก่ ยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ

2.1.5 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 38 ได้แก่ เล่นว่าวฟุตบอล ตะกร้อ หรือกีฬาใดๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานสาธารณะที่มีประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นห้ามไว้

2.1.6 กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ประกาศตามมาตรา 47

2.2 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 53 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.2.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 6 ได้แก่ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า ไม่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร และกรณีที่เป็นตลาดไม่ว่าจะเป็นตลาดที่ขายอาหารหรือสินค้าประจำทุกวันหรือเฉพาะคราว ซึ่งเจ้าของตลาดมีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับตลาดและให้ผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดมีหน้าที่รักษาความสะอาดบริเวณตลาดที่ตนครอบครองแต่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว

2.2.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 21 ได้แก่ ผู้อยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขี่หรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล

2.2.3 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 28 ได้แก่ ปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือต้นไม้ไว้ และได้ปิดประกาศหรือปักป้ายห้ามไว้

2.3 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.3.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 8 วรรค 1 ได้แก่ กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ดินวางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพรกรุงรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกของอาคาร

2.3.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 15 ได้แก่ ล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนน หรือสถานสาธารณะและทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ

2.3.3 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 20 ได้แก่ ปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ

2.3.4 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 22 ได้แก่ จูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว

2.3.5 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 26 ได้แก่ ทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือเท หรือกองกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือสิ่งอื่นใดในบริเวณที่ได้ปลูกหญ้าหรือต้นไม้ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ

2.3.6 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 27 ได้แก่ โค่นต้นไม้ ตัด เด็ด หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผลหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตามธรรมชาติในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ

2.3.7 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 29 ได้แก่ ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

2.3.8 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 31 ได้แก่ บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใดๆ ลงบนถนนหรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

2.3.9 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 32 ได้แก่ ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

2.3.10 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 35 ได้แก่ ให้โคมไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วม หรือสิ่งอื่นใด ที่ราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้

2.3.11 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 39 ได้แก่ ติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ในที่สาธารณะ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้ หรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว

2.3.12 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 40 ได้แก่ ติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ที่อาคารในลักษณะที่สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

2.3.13 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 41 ได้แก่ เจ้าของอาคาร ซึ่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกินยี่สิบเมตรจากขอบทางเดินรถที่มีผิวจราจรกว้างไม่ต่ำกว่าแปดเมตร และที่ผู้สัญจรไปมาอาจเห็นอาคารหรือบริเวณของอาคารได้จากถนนนั้น ต้องดูแลรักษาอาคารนั้นมิให้สกปรกรกรุงรัง

2.4 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 55 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลขับขี่รถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย มูลฝอย หรือมีน้ำมัน และวัตถุดังกล่าวได้ตกหล่น ปลิว ฟุ้งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนน

2.5 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 56 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.5.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 10 วรรค 1 ได้แก่ การโฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตด้วย

2.5.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 12 ได้แก่ ขูด กะเทาะ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใดๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใดๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้

2.5.3 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 16 วรรค 1 ได้แก่ ใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ซ่อมเปลี่ยนแปลงต่อเติม หรือติดตั้งอุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน

2.5.4 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 17 ได้แก่ กระทำด้วยประการใดๆ ให้ทางเท้าชำรุดเสียหาย

2.5.5 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 18 ได้แก่ ทิ้ง วาง หรือกองซากยานยนต์บนถนนหรือสถานสาธารณะ

2.6 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 57 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.6.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 13 วรรค 1 ได้แก่ เจ้าของรถ ซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย สิ่งปฏิกูล มูลฝอยหรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกหล่น รั่วไหล ปลิว ฟุ้ง กระจายลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน

2.6.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 19 ได้แก่ ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

2.6.3 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 23 ได้แก่ เทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

2.6.4 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 30 ได้แก่ เท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

2.6.5 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 33 วรรคหนึ่ง ได้แก่ ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

2.6.6 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 34 ได้แก่ เท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

2.7 กรณีระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งร้อยบาทเรียงรายวันจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงตามความพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 58 ซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

2.7.1 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 24 ได้แก่ เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มซึ่งจัดสถานที่ไว้สำหรับบริการลูกค้าได้ในขณะเดียวกันไม่ต่ำกว่ายี่สิบคน ไม่จัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ลูกค้าใช้ในระหว่างเปิดทำการค้า

2.7.2 กรณีฝ่าฝืน มาตรา 25 ได้แก่ เจ้าของสถานีบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. องค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

สำหรับองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พุทธศักราช 2560 ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรราชการในส่วนท้องถิ่น เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้จะใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ได้แก่

3.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และกำหนดภารกิจอื่นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

3.2 เจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายอำเภอ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต รองปลัดเมืองพัทยา และผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

4. การเก็บและขนขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

การเก็บและขนมูลฝอยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 267ง, 2560) ตามข้อ 7 ของประกาศกระทรวงให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และราชการส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยในลักษณะดังกล่าวด้วยข้อ 8 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 กำหนดว่าภาชนะรองรับมูลฝอยเช่นว่านั้น ต้องมีลักษณะที่เหมาะสมกับการใช้งาน โดยมีสีเฉพาะสำหรับรองรับมูลฝอยแต่ละประเภท หรืออาจกำหนดข้อความหรือสัญลักษณ์อื่นซึ่งแสดงถึงมูลฝอยประเภทนั้นไว้อย่างชัดแจ้งที่ภาชนะรองรับมูลฝอยแทนก็ได้ กล่าวคือสีน้ำเงินสำหรับมูลฝอยทั่วไป สีเขียวสำหรับมูลฝอยอินทรีย์ สีเหลืองสำหรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ สีส้มสำหรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อความปลอดภัยอาจจะภาชนะรองรับมูลฝอยข้างต้นให้มีลักษณะโปร่งใสก็ได้

การเก็บและขนมูลฝอยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ตามข้อ 9 ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอยให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร และหากมีเหตุผลความจำเป็นทำให้ไม่สามารถเก็บและขนมูลฝอยตามที่ประกาศไว้ ให้แจ้งผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าโดยวิธีหนึ่งวิธีใดภายในเวลาอันสมควร

ในการเก็บและขนมูลฝอยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 นั้น ตามข้อ 10 ให้บรรจุมูลฝอยไว้ในอุปกรณ์หรือยานพาหนะซึ่งกันน้ำและปิดอย่างมิดชิด รวมทั้งจัดการป้องกันไม่ให้มูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่นรั่วไหลออกจากอุปกรณ์หรือยานพาหนะนั้น และต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว โดยระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการจราจร สุขภาพ อนามัย หรือคุณภาพชีวิตของประชาชน

5. การกำจัดขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

การกำจัดขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการกำจัดมูลฝอยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ตามข้อ 11 ของประกาศกระทรวงให้คัดแยกมูลฝอยที่จัดเก็บได้ออกเป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย มูลฝอยที่ย่อยสลายยาก และมูลฝอยที่ไม่ย่อยสลาย ก่อนนำไปกำจัด ทั้งนี้ การกำจัด ให้ทำตามความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและคุณสมบัติของมูลฝอยนั้น หรือสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์สังคม และระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ทั้งนี้ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

การกำจัดมูลฝอยนั้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ตามข้อ 12 ให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธี ดังนี้ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน วิธีอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดหรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ในการดำเนินการกำจัดมูลฝอยข้างต้น คณะกรรมการจังหวัดอาจให้คำแนะนำราชการส่วนท้องถิ่น ตามที่เห็นสมควร

6. การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

ในอดีตกฎหมายไม่ได้มีการกล่าวอย่างชัดเจนว่าผู้ที่เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยจะสามารถนำมูลฝอยไปหาประโยชน์หรือดำเนินการใดได้หรือไม่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 22 ของประกาศกระทรวงจึงกำหนดว่าให้คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง แล้วแต่กรณี ให้คำแนะนำแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน ความคุ้มค่า และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ นอกจากนี้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 23 กำหนดว่า ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้ได้รับมอบหมายอาจนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่ายจ่าย จ่าย โอน ตามตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 22 และข้อตกลงในหมวด 3 ได้ ในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลนั้น นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้หรือจะร่วมกับหน่วยงานอื่นเอกชนดำเนินการตามมาตรา 34/1 แล้ว บุคคลอื่นก็อาจขอรับใบอนุญาตดำเนินการเองได้ตามมาตรา 34/2

บทบัญญัติข้างต้นนี้มีสาระสำคัญคล้ายกับมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพียงแต่มาตรา 34/2 ได้บรรจุรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับการจำแนกประเภทใบอนุญาต และอายุของใบอนุญาตแต่ละประเภทในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล นอกจากนี้ ยังกล่าวด้วยว่าหากได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 34/2 แล้วถือว่าได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขด้วย ถือว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อลดการขอใบอนุญาตซ้ำซ้อนซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ข้อน่าพิจารณาว่าหากได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แล้วจะถือว่าได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 34/2 แล้วด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ วงศ์บัณฑิต เห็นว่าเมื่อกฎหมายไม่ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ชัดเจนเหมือน

มาตรา 34/2 จึงต้องตีความว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้วก็ยังต้องขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 34/2 อีก (อำนาจ วงศ์บัณฑิต, 2562)

สรุปผลการวิจัย

ปัญหาขยะมูลฝอยในประเทศไทยนั้นเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากขยะบางส่วนจัดเก็บแบบไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เช่น การทิ้งตามถนน การกองมูลฝอยริมทาง การนำบรรจุภัณฑ์ทางเคมีมากองทิ้ง ไม่ได้มีการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง ซึ่งหากจัดการมูลฝอยที่เกิดขึ้นไม่ดีเพียงพอแล้วย่อมก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ซึ่งไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้การจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพควรตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาที่เป็นแหล่งกำเนิดมูลฝอย โดยที่มีรูปแบบขั้นตอนตั้งแต่การควบคุมปริมาณมูลฝอยไปจนถึงการจัดการมูลฝอยอย่างยั่งยืน จากการวิจัยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 พบว่าได้มีการกำหนดรายละเอียดถึงการเก็บ การขน และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย แต่ยังมีความขัดแย้งในรายละเอียดกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่น ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ได้กำหนดรายละเอียดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 8 เกี่ยวกับสีของภาชนะรองรับมูลฝอย ซึ่งกำหนดรายละเอียดชัดเจนสำหรับประเภทและสีที่รองรับมูลฝอย ซึ่งแตกต่างกับพระราชบัญญัติการสาธารณะสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดรายละเอียดตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 ข้อที่ 6 เป็นต้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนกับประชาชนและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการขยะ ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตั้งแต่การรวบรวมขนถ่ายมูลฝอย การคัดแยก การนำคุณค่าของมูลฝอยใช้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อลดขั้นตอนการกำจัดมูลฝอย ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับต่างๆ ควรบัญญัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้การรักษาความสะอาดของบ้านเมืองและการจัดการมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560 ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 มีความชัดเจนมากขึ้นในการกำหนดแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย แต่อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าจึงขอเสนอแนะแนวทางบางประการเพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ในการกำหนดประเภทของใบอนุญาตในการดำเนินธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนตามการคิดค่าบริการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 34/1กำหนดรายละเอียดไว้ค่อนข้างชัดเจนและมีรายละเอียดมากกว่าการขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 18 และมาตรา 19 กล่าวคือ ราชการส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการหรือร่วมดำเนินการกับบุคคลอื่นก็ได้ โดยในกรณีร่วมดำเนินการกับเอกชน ไม่ให้ถือว่าเป็นการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชน

ร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ จึงควรปรับหลักเกณฑ์ให้เป็นไปในทางเดียวกันเพื่อสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว

2. ในกรณีกำหนดสีของภาชนะรองรับขยะมูลฝอยตาม ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 8 นั้น มีความแตกต่างจากการกำหนดในตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดรายละเอียดตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 ข้อที่ 6 จึงควรปรับหลักเกณฑ์ให้เป็นไปในทางเดียวกันเพื่อสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว และจะช่วยสร้างความเข้าใจกับประชาชนทุกฝ่ายในการจัดการการขยะตั้งแต่ต้นทาง

3. ควรร่วมสร้างความตระหนักและมีความรับผิดชอบจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันจัดการปัญหามูลฝอย โดยควรแสดงสถิติปริมาณขยะที่เกิดจากชุมชนในแต่ละเดือนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกและตระหนักถึงหน้าที่ในการป้องกัน จัดการปัญหามูลฝอยในทุกพื้นที่ ควรมีแนวทางรณรงค์ขอความร่วมมือจากทุกคนเพื่อลดปริมาณการสร้างมูลฝอยต่อคน ให้มีความตระหนักถึงปัญหามูลฝอยและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสร้างมูลฝอยให้น้อยลงและให้ความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อประเภทต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

4. ควรมีการอบรมทุกภาคส่วนให้เข้าใจถึงมูลฝอยแต่ละประเภท และการคัดแยกมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้อีก (Reuse) การคัดแยกมูลฝอยที่สามารถ (Recycle) ได้ ไม่ให้ปะปนกับมูลฝอยอื่นๆ ซึ่งช่วยทำให้ลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลง และส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จัดการฝึกอบรม เพิ่มความรู้และประสบการด้านการบริหารจัดการในเรื่องนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องต้องมีกลไกลสนับสนุนรองรับการคัดแยกมูลฝอยในทางปฏิบัติด้วย เช่น จัดหาภาชนะที่รองรับมูลฝอยแต่ละประเภทตามจุดต่างๆ ให้เพียงพอ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ. (2561). *สรุปสถานการณ์มลพิษ ปี 2561*. กรุงเทพฯ: หจก. ส.มงคลการพิมพ์.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. (2560, 14 ธันวาคม). สืบค้นจาก http://laws.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/laws/main.php?filename=1HLaws2016

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. (2561, 10 มิถุนายน). สืบค้นจาก https://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law5-150160-1.pdf

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2539). *คู่มือการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด เล่ม 8: การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม.

อำนาจ วงศ์บัณฑิต. (2562). *กฎหมายสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.